

ประสิทธิผลในการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1

The Effectiveness of School Administration According to The Philosophy of Sufficiency Economy in The
Basic Education Schools Under the Chaiyaphum Primary Educational Service Area Office 1

ประไพ มีแก้วรัตนกุล¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรินทร์ ภูสิงห์²

Prapai Meekeawrattanakun¹ Asst. Prof. Dr. Surin Phusing²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาประสิทธิผลในการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1) เปรียบเทียบความคิดเห็นของข้าราชการครูที่มีต่อประสิทธิผลในการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 จำแนกตามขนาดสถานศึกษาและ 3) ศึกษาข้อเสนอแนะสำหรับการพัฒนาประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 327 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan) และใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .353 – .813 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ .980 และแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ประกอบด้วย ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ใช้สถิติ F-test แบบ One-way ANOVA ในการทดสอบสมมติฐาน ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า

1. ระดับความคิดเห็นของข้าราชการครูต่อประสิทธิผลในการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก
2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของข้าราชการครูต่อประสิทธิผลในการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. ข้อเสนอแนะสำหรับการพัฒนาประสิทธิผลในการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ที่สำคัญคือ ผู้บริหาร

คำสำคัญ: ประสิทธิผล การบริหารสถานศึกษา ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

¹ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

¹Master of Education in Educational Administration. Faculty of Education, Chaiyaphum Rajabhat University.

²อาจารย์ประจำหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

²Course teacher in Master of Education Program in Educational Administration Chaiyaphum Rajabhat University

*ผู้ติดต่อ, อีเมล: ประไพ มีแก้วรัตนกุล, 27prapai@gmail.com

รับเมื่อ 11 มีนาคม 2564 แก้ไข 20 เมษายน 2564 ตอรับ 25 เมษายน 2564

ควรมีการจัดการพื้นที่ให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา มีการจัดทำหน่วยการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีการนิเทศ ติดตาม ประเมินผล พัฒนาลัทธิสุทธอย่างต่อเนือง จัดกิจกรรมเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จนเกิดองค์ความรู้ไปสู่การปฏิบัติได้จริง เปิดโอกาสให้บุคลากรแลกเปลี่ยนเรียนรู้และเป็นแบบอย่างที่ดีในการดำเนินชีวิต และทันต่อการเปลี่ยนแปลงในทุกมิติอย่างสมดุล เพื่อให้เกิดประสิทธิผลในการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างยั่งยืนต่อไป

ABSTRACT

This study aimed to 1) study the effectiveness of school administration towards the Sufficiency Economy Philosophy of Chaiyaphum Primary Educational Service Area Office 1, 2) compare the teachers' opinions on the effectiveness of school administration towards the Sufficiency Economy Philosophy of Chaiyaphum Primary Educational Service Area Office 1 and 3) study the recommendation for developing the effectiveness of school administration towards the Sufficiency Economy Philosophy of Chaiyaphum Primary Educational Service Area Office 1. The samples were 327 teachers under Chaiyaphum Primary Educational Service Area Office 1 in the academic year 2020. The sample size was determined by using Krejcie and Morgan table and then employed stratified random sampling. The tools in this study were a set of 5-rating scales with the discrimination between .353-.813, the reliability of the whole questionnaires was .980, and structured interview. Statistics used for analyzing the data consisted of frequency, mean, standard deviation. F-test (One-way ANOVA) was used to test the hypothesis. Qualitative data used content analysis methods. Qualitative data used content analysis methods.

The results revealed as follows:

1. The level of the teachers' opinions on the effectiveness of school administration towards the Sufficiency Economy Philosophy of Chaiyaphum Primary Educational Service Area Office 1 was overall at a high level. When considering each aspect, it was found that the highest mean was personnel development. It was followed by learners' development activities, school administration, and results and achievements, respectively.
2. The comparison of teachers' opinions on the school administration towards the Sufficiency Economy Philosophy of schools under Chaiyaphum Primary Educational Service Area Office 1 classified by school size was overall significantly different at the statistical level of .05.
3. Recommendations for developing the effectiveness of school management towards the philosophy of sufficiency economy in basic education schools under Chaiyaphum Primary Education Service Area Office 1, the crucial parts are the administrators should manage the area in accordance with the context of the school. set the integrated learning unit towards the philosophy of sufficiency economy: supervise, follow-up, evaluate, develop the curriculum continuously: organize activities that emphasizes the students' knowledge to practical: provide opportunities for people to exchange learning and be the role models for ways of lives and keep up with changes in all dimensions in a balanced manner in order to certify the effectiveness of school management in accordance with the philosophy of sustainable sufficiency economy.

Keywords: Effectiveness, School Administration, Philosophy of Sufficiency Economy

ภูมิหลัง

เศรษฐกิจพอเพียง เป็นหนึ่งในแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราชบรมนาถบพิตร รัชกาลที่ 9 ที่ได้พระราชทานปรัชญาในการดำรงชีวิตที่ยึดหลัก ความพอเหมาะพอดี ความมีเหตุมีผล และความไม่ประมาท ซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 ทรงถือปฏิบัติด้วยพระองค์เองอย่างต่อเนื่องยาวนาน ดำรงชีวิตเป็นแบบอย่างได้อย่างสมบูรณ์ อีกทั้งยังได้พระราชทานพระราชดำริให้แก่คนไทยนำไปปฏิบัติในการดำเนินชีวิต สถาบันการศึกษาโดยเฉพาะในระดับโรงเรียนได้นำพระราชดำริของพระองค์ท่านมาปฏิบัติใช้ในการเรียนการสอน โดยกระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายสำคัญให้โรงเรียนทุกแห่งยึดแนวเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการเรียนการสอน โรงเรียนส่วนใหญ่ได้จัดทำเกษตรทฤษฎีใหม่ในโรงเรียนขึ้นตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง กล่าวคือ แบ่งพื้นที่ในโรงเรียน สำหรับทำการเกษตร การประมง และการเลี้ยงสัตว์ การดำเนินการเศรษฐกิจพอเพียงตามเกษตรทฤษฎีใหม่มักพบในโรงเรียนแถบชนบทที่มีพื้นที่มากพอ ส่วนโรงเรียนในเขตเมืองนั้นมียุ่บ้างไม่มาก การนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิต ควรได้รับการปลูกฝังตั้งแต่ยังเยาว์วัย เพื่อเป็นกิจนิสัยเมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่ก็จะมีคุณสมบัติหรือพอประมาณอยู่ในการดำเนินชีวิตและในการทำงาน หลักการสำคัญของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมี 3 ประการ คือ การพึ่งพาตนเองเป็นหลัก การพึ่งพากันเองเป็นหลัก และหลักการจัดการที่ดี (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542, หน้า 14 – 28) ในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ต้องควบคู่กับการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และฉบับที่ 3 พ.ศ. 2553 ต้องเป็นการจัดการเรียนการสอนที่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางที่นักเรียนเรียนกับเพื่อนและเรียนด้วยตนเอง โดยนักเรียนเป็นผู้วางแผนการเรียน ดำเนินการเรียน จัดสภาพแวดล้อมการเรียนการสอนเป็นกลุ่มและเรียนด้วยตนเอง ผู้เรียนควบคุมตนเอง ผู้เรียนเป็นผู้ใช้สื่อการสอนและแหล่งความรู้ และมีการประเมินการเรียนการสอนที่ครบวงจร (ชัยยงค์ พรหมวงศ์ และวาสนา ทวีกุลทรัพย์, 2553, หน้า 60 – 61) และหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจะต้องสอดคล้องในทุกขั้นตอนของการเรียนการสอน จะทำให้ผู้เรียนนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ได้ตลอดของการเรียนและการดำเนินชีวิต

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 เป็นหน่วยงานทางการศึกษาที่มีโรงเรียนอยู่ในความรับผิดชอบจำนวน 230 โรงเรียน ปีการศึกษา 2563 มีครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 2,190 คน นักเรียน จำนวน 32,402 คน ในพื้นที่ของ 5 อำเภอ ประกอบด้วย อำเภอเมือง อำเภอบ้านเขว้า อำเภอคอนสวรรค์ อำเภอหนองบัวแดง และอำเภอภักดีชุมพล จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนมีการพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จากการดำเนินงานที่ผ่านมา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 มีการส่งเสริมให้สถานศึกษาทุกแห่งน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในสถานศึกษา พบว่า สถานศึกษาหลายแห่งได้ปรับปรุงหลักสูตรของสถานศึกษา จัดกระบวนการเรียนรู้ บรรยากาศสิ่งแวดล้อมเอื้อให้ผู้เรียน ส่งผลให้มีสถานศึกษาหลายแห่งได้รับการคัดเลือกให้เป็น The Best Practice ด้านสถานศึกษาพอเพียงในปี 2556 – 2557 ซึ่งตั้งแต่ปี 2559 – 2562 ยังไม่มีสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ผ่านการประเมินสถานศึกษาพอเพียงตามเกณฑ์ของกระทรวงศึกษาธิการ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสถานศึกษาขาดการกำหนดนโยบายการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในสถานศึกษา การดำเนินโครงการไม่มีความต่อเนื่อง มีการปรับเปลี่ยนโยกย้ายผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรที่รับผิดชอบ การขยายผลและเผยแพร่ยังไม่มีมีการดำเนินการเชิงประจักษ์ ผู้บริหารไม่เข้าใจการบริหารสถานศึกษาตามหลักของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างแท้จริง ครุยังไม่มีการนำหลักของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเข้าไปบูรณาการในการจัดการเรียนการสอน

และยังไม่เกิดประสิทธิผลตามเป้าหมายที่วางไว้เท่าที่ควร (กลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1, 2562, หน้า 8)

จากสภาพและปัญหาดังกล่าว ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษาประสิทธิผลในการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ว่ามีการน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในสถานศึกษามากน้อยเพียงใด มีการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในระดับใด และผลที่ได้จากการศึกษาวิจัยดังกล่าวจะเป็นข้อมูลพื้นฐานสำคัญสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารการศึกษาในการวางแผนพัฒนาปรับปรุง แก้ไข หรือหาแนวทางสร้างความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้อง ให้เกิดความรู้ ความเข้าใจในการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่ถูกต้องเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติให้สามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปบูรณาการสู่การเรียนการสอนและการบริหารจัดการสถานศึกษาให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดคุณภาพสูงสุด จนสามารถนำไปสู่ประสิทธิผลสูงสุดที่จะเกิดขึ้นกับผู้เรียนในสถานศึกษาแต่ละแห่งต่อไป

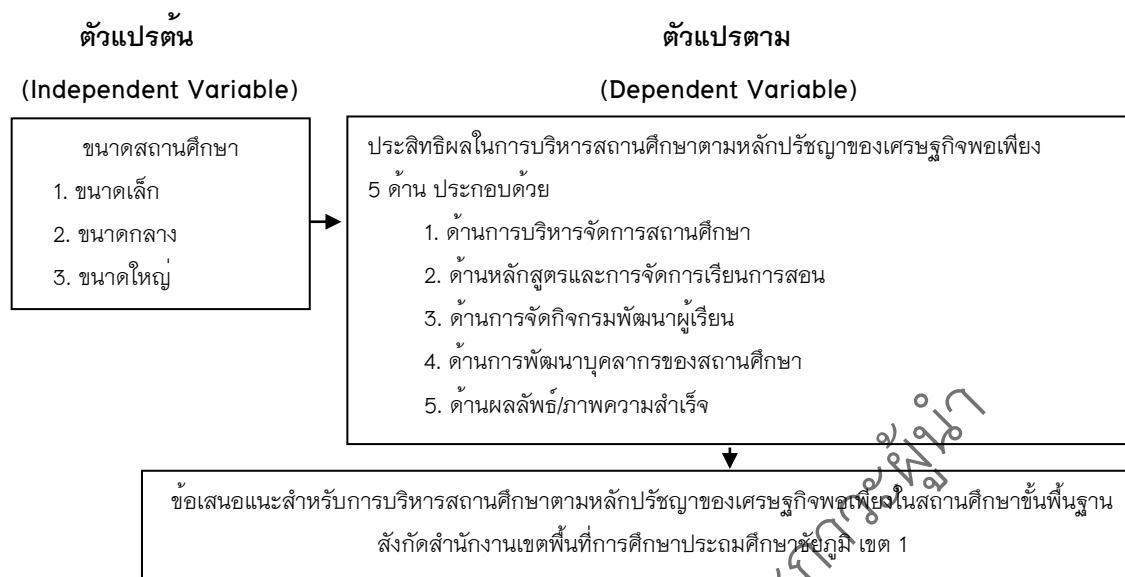
คำถามการวิจัย

1. ประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ตามความคิดเห็นของข้าราชการครูมีประสิทธิผลอยู่ในระดับใด
2. ข้าราชการครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกันมีความคิดเห็นต่อประสิทธิผลในการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 แตกต่างกันหรือไม่อย่างไร
3. ข้อเสนอแนะสำหรับการพัฒนาประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 มีอะไรบ้าง

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับประสิทธิผลในการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของข้าราชการครูที่มีต่อประสิทธิผลในการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะสำหรับการพัฒนาประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ได้แก่ ข้าราชการครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ปีการศึกษา 2563 จาก 230 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 2,190 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้นจำนวน 327 คน โดยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง (Sample Size) โดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan บัญชี สมศรีสะอาด, 2560, หน้า 43) แล้วทำการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling)
3. กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ คือ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 10 คน ซึ่งดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหรือรองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหรือผู้แทนศึกษานิเทศก์ และผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ปีการศึกษา 2563 ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. แบบสอบถาม (Questionnaire) โดยผู้ศึกษาได้สร้างและพัฒนาขึ้นภายใต้กรอบแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแบ่งออกเป็น 3 ตอน เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ตามวิธีของ Likert ใน 5 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา 2) ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน 3) ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 4) ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา และ 5) ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ
2. แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured interview)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิถึงกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 327 ฉบับ ได้กลับคืนมา 327 ฉบับ คิดเป็นร้อยละร้อย
2. แจกแบบสอบถามด้วยตัวเอง จำนวน 327 ฉบับ
3. ทำการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิด้วยตนเอง จำนวน 10 คน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้วิเคราะห์หาค่าคุณภาพเครื่องมือ ได้แก่ ค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถามโดยค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC (Index of Congruence) ค่าอำนาจจำแนกโดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน (Pearson' Product-Moment Correlation Coefficient) และค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Alpha Coefficient)

2. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ การทดสอบค่า F – test แบบ One-Way ANOVA

และเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีการของ Scheffe' Method

สรุปผลการวิจัย

1. ระดับความคิดเห็นของข้าราชการครูต่อประสิทธิผลในการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา รองลงมา ได้แก่ ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา และด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ ตามลำดับ
2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของข้าราชการครูต่อประสิทธิผลในการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. ข้อเสนอแนะสำหรับการพัฒนาประสิทธิผลในการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ที่สำคัญคือ ผู้บริหารควรมีการจัดการพื้นที่ให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา มีการจัดทำหน่วยการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีการนิเทศ ติดตาม ประเมินผล พัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง จัดกิจกรรมเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญจนเกิดองค์ความรู้ไปสู่การปฏิบัติได้จริง เปิดโอกาสให้บุคลากรแลกเปลี่ยนเรียนรู้และเป็นแบบอย่างที่ดีในการดำเนินชีวิต และทันต่อการเปลี่ยนแปลงในทุกมิติอย่างสมดุล เพื่อให้เกิดประสิทธิผลในการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างยั่งยืนต่อไป

อภิปรายผลการวิจัย

1. ระดับความคิดเห็นของข้าราชการครูต่อประสิทธิผลในการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ กระทรวงศึกษาธิการได้มุ่งเน้นในการจัดทำนโยบายการจัดการศึกษาให้เข้ากับนโยบายของรัฐบาลซึ่งหลักเศรษฐกิจพอเพียงเป็นเรื่องหนึ่งที่เป็นนโยบายในการจัดการศึกษา ดังนั้น สำนักงานคณะกรรมการ

การศึกษาขั้นพื้นฐานจึงได้นำนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการมากำหนดเป็นกลยุทธ์ คุณธรรมนำความรู้ และน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติ เพื่อให้ผู้บริหาร ครูบุคลากรทางการศึกษา และนักเรียนมีความรู้ความเข้าใจปฏิบัติตามหลักคุณธรรม และหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามหลักสูตร ซึ่งสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ได้สนองนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ และได้ดำเนินการส่งเสริม สนับสนุนการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาเพื่อให้สามารถนำแนวคิดหลักปฏิบัติตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการในการจัดกระบวนการเรียนการสอนและการบริหารจัดการ สอดคล้องกับ เจริญ อภิโชย (2551, หน้า 23) กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษาโดยการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการกำหนดนโยบายและแนวทางในการจัดการสถานศึกษา โดยใช้หลักในการบริหารจัดการและประสานกับทุกภาคส่วนในการใช้ทรัพยากร การบริหารทั้งด้านบุคลากร งบประมาณ สภาพแวดล้อมอย่างคุ้มค่าเป็นประโยชน์สูงสุด จัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามศักยภาพของนักเรียน และส่งเสริมให้นักเรียนได้พัฒนาตนเองให้ทันกับความก้าวหน้าและความเปลี่ยนแปลงของสังคม สอดคล้องกับ กระทรวงศึกษาธิการ (2550, หน้า 3) ได้กำหนดการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไว้ 2 ส่วน คือ 1) การบริหารสถานศึกษาในด้านต่าง ๆ 2) การจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งการสอดคล้องกับสาระเศรษฐกิจพอเพียงในหลักสูตรและสาระการเรียนรู้ในห้องเรียน และนอกห้องเรียน ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม รู้จักพัฒนาตนเอง และมีเจตคติที่ดีต่อการศึกษาเล่าเรียน สอดคล้องกับความต้องการของสังคมและให้สามารถดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างเป็นสุข สอดคล้องกับ วิไลพร จันเสงี่ยม (2555, หน้า 25) ได้กล่าวถึงประสิทธิผลในการบริหารโรงเรียน คือการที่โรงเรียนสามารถผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และสามารถพัฒนาให้นักเรียนให้ทัศนคติทางบวก ตลอดจนสามารถแข่งขันกับเวทีสากลและเวทีโลกได้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ นัสเซอร์อาลี เกป็น (2562, หน้า 63) ได้ศึกษาประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษา โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม อันซอเรียะห์ฮุดดีนียะห์ จังหวัดสตูล ผลการวิจัย พบว่า ประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษา โรงเรียนเอกชนสอนศาสนา อิสลามอันซอเรียะห์ฮุดดีนียะห์ จังหวัดสตูล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พินิจ เครือเหลา (2562, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนพิทยาลงกรณ์พิทยาคม ผลการวิจัย พบว่า การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนพิทยาลงกรณ์พิทยาคมโดยภาพรวม และรายด้านอยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของข้าราชการครูต่อประสิทธิผลในการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ สถานศึกษาขนาดใหญ่มีความพร้อมด้านงบประมาณ อาคาร สถานที่ บุคลากร และทรัพยากรที่เพียงพอ สามารถบริหารจัดการได้เพียงพอและทั่วถึง ส่วนสถานศึกษาขนาดเล็กยังขาดความพร้อมในด้านอาคารสถานที่ สื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัย ยังไม่เพียงพอกับความต้องการ แต่ได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครองและชุมชน ครูมีภาระงานมากเกินไป มีทรัพยากรอย่างจำกัด ซึ่งบริบทสภาพแวดล้อมแตกต่างกัน การบริหารงานก็ย่อมแตกต่างกันด้วย จึงทำให้ครูมีความคิดเห็นประสิทธิผลในการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาแตกต่างกัน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ศรประภา พงษ์หัตถาศิลป์ (2557, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อเปรียบเทียบของการบริหารงานสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ที่มีขนาดโรงเรียนต่างกันมีการบริหารงานตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ กฤษดา นิ่มทับทิม (2561, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผลการดำเนินงานของสถานศึกษาพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา

เขต 2 พบว่าในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการพัฒนาบุคลากร รองลงมา คือ ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ เมื่อเปรียบเทียบสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน มีผลการดำเนินงานของสถานศึกษาพอเพียง โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

- 1.1 ผู้บริหารควรมีการบริหารอาคารสถานที่และจัดการแหล่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- 1.2 สถานศึกษาควรมีการแผนจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ทุกระดับชั้น
- 1.3 สถานศึกษาควรส่งเสริม สนับสนุน และจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา หรือพัฒนาสถานศึกษา/ชุมชน ด้านเศรษฐกิจหรือสังคมหรือสิ่งแวดล้อมหรือวัฒนธรรม ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- 1.4 ผู้บริหารควรส่งเสริมให้บุคลากรแสวงหาความรู้เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง อย่างสม่ำเสมอ
- 1.5 ผู้บริหารควรส่งเสริมบุคลากรจัดการทรัพยากรและดำเนินชีวิตตามเศรษฐกิจ อย่างสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัย ครั้งต่อไป

- 2.1 ควรศึกษาปัญหาในการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานเชิงคุณภาพ
- 2.2 ควรมีการศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1
- 2.3 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในสถานศึกษาให้ประสบผลสำเร็จ

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542. กรุงเทพฯ: บริษัทสยามสปอร์ต ซินดิเคท จำกัด.
- _____. (2550). แนวทางปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ: ที.เอส.บี. โปรดักส์.
- กฤษดา นิมทับทิม. (2561). การศึกษาผลการดำเนินงานของสถานศึกษาพอเพียงในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2. วิทยานิพนธ์ ค.ม. พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- กลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1. (2562). รายงานผลการดำเนินงาน ประจำปี 2562. ชัยภูมิ: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1.
- เจริญ อภิไชย. (2551). บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาต่อการส่งเสริมการนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานในอำเภอแม่ฟ้าหลวงและอำเภอแม่สาย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 3. การค้นคว้าแบบอิสระ ค.ม. เชียงราย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ และวาสนา ทวีกุลทรัพย์. (2553). เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา. (ฉบับปรับปรุง). นนทบุรี:

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

นัสเซอร์อาลี เกป็น. (2562). ประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษา โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม

อันซอเรียห์อัคดีนีเยห์ จังหวัดสตูล. วิทยานิพนธ์ ปร.ม. สงขลา: มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.

บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

พินิจ เครือเหล่า. (2562). การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโรงเรียนพิทยาลงกรณ์พิทยาคม.

วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.

วิไลพร จันเสงี่ยม. (2555). ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลการบริหาร

ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18.

วิทยานิพนธ์ กศ.ม. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.

ศรประภา พงษ์หัตถาศิลป์. (2557). การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ:

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

วารสารการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร